

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

О.О. Кошелева, І.Т. Скрипченко

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗВО**

Методичні рекомендації

Дніпро – 2021

УДК: 378.172

*Рекомендовано до друку методичною радою Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
(протокол №8 від 16 квітня 2021 р.)*

Рецензенти:

Вікторія САВІЩЕНКО – доктор юридичних наук, кандидат педагогічних наук, доцент, декан юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Тетяна СИДОРЧУК – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту

Кошелева О.О., Скрипченко І.Т. Інноваційні технології в системі фізичного виховання студентів ЗВО: методичні рекомендації. Дніпро: Журфонд, 2021. 46с.

У методичній праці представлено характеристику та досвід використання інноваційних освітніх технологій в фізичному вихованні студентів. Наведено організаційно-методичні особливості використання інтерактивних методів навчання для формування знань студентів з навчальної дисципліни «Фізичне виховання» та сучасних форм організації діяльності в системі позанавчальних занять (майстер-класи, квести, інтелектуальні клуби; тренінги, челенджи, PR-кампанії; акції, проектування, відеопрезентації; флеш-моби, косплеї, творчі майстерні; марафони, батл-фести) для студентів різних груп спеціальностей з урахуванням вимог майбутньої професії.

©О.О. Кошелева, І.Т. Скрипченко, 2021

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Особливості використання інноваційних освітніх технологій в фізичному вихованні студентів	6
2. Використання інтерактивних методів навчання в системі теоретичної підготовки студентів з навчальної дисципліни «Фізичне виховання»	13
3. Особливості використання інноваційних технологій в системі позанавчальних занять з фізичного виховання для студентів різних груп спеціальностей	24
Список використаних першоджерел	41

ВСТУП

Соціально-політичні зміни, що відбуваються в умовах інтеграції України в європейський освітній простір, стосуються усіх сторін суспільного буття. Ключову роль у цьому процесі відіграє модернізація системи вищої освіти з усіма її компонентами. Вища освіта в Україні спрямована на забезпечення фундаментальної наукової, загальнокультурної, практичної підготовки фахівців, які мають визначати темпи і рівень науково-технічного, економічного і соціально-культурного прогресу, а також на формування інтелектуального потенціалу нації та всебічний розвиток особистості як найвищої цінності суспільства. Освіта має стати могутнім фактором розвитку духовної культури українського народу, засобом відтворення продуктивних сил України [1,18,19,25]. Невід'ємною складовою якісної підготовки майбутніх фахівців до ефективної праці є система фізичного виховання, що реалізується в закладах вищої освіти [2,20,23].

Основним завданням сучасної системи фізичного виховання у закладах вищої освіти є: підвищення у студентів рівня фізичної підготовленості, забезпечення оптимальних умов для їх фізичного розвитку, формування потреби до систематичних занять фізичними вправами. В той же час, результати численних досліджень науковців свідчать, що сучасні підходи, які використовуються під час організації освітнього процесу фізичного виховання у закладах вищої освіти, не забезпечують ефективного вирішення означених завдань. Саме тому, пошук нових, ефективних форм організації навчального процесу з фізичного виховання у закладах вищої освіти є важливим завданням фахівців в галузі фізичного виховання [12,14,25].

На думку дослідників, ключовими позиціями оновлення педагогічної системи фізичного виховання повинні стати демократизація і гуманізація його основних положень, посилення освітньої спрямованості і творче освоєння цінностей фізичної культури [13,26,31]. Для цього необхідно: звільнити систему фізичного виховання від тотальної уніфікації і стандартизації, використовувати варіативні форми сучасних фізкультурно-

оздоровчих технологій [2, 9]. Зараз в українських стандартах освіти не існує чітких офіційних вимог до фізичної підготовки фахівця з вищою освітою, відсутні передумови і джерела, які відповідають критерію культури і сприяють формуванню і корекції рухової активності та потреби в ній у студентів.

У закордонних закладах вищої освіти широко використовуються педагогічні технології різних рівнів: технологія реалізації освітнього середовища, ігрові технології, технології олімпійської освіти, особистісно орієнтовані та спортивно орієнтовані технології, технології навчання руховій діяльності, технології розвиваючого навчання, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, технології індивідуального розвитку, індивідуалізації навчання, рівневої диференціації, проблемного навчання тощо [45, 46, 48, 49].

У вітчизняних ЗВО, на жаль, діє традиційна система «підтримуючого» навчання, яка не враховує різноманітні аспекти діяльності студента. Підтримуюче навчання забезпечує спадковість соціокультурного досвіду, воно притаманне як шкільній, так і вузівській освіті, це процес та результат такої діяльності, що спрямована на підтримку, відтворення існуючої культури, соціального досвіду, соціальної системи. Таке навчання провокує переважний розвиток репродуктивної пізнавальної діяльності студента, в той час як його творчий потенціал, його продуктивні здібності та особистість розвиваються, по суті, стихійно [20,24].

Використання інноваційних технологій в фізичному вихованні студентів повинно здійснюватися на основі інтегрального підходу, який обумовлює реалізацію студента у навчальній, соціальній, професійній та суспільній діяльності [17,19,32].

1. Особливості використання інноваційних освітніх технологій в фізичному вихованні студентів

Багато авторів відзначають, що традиційний підхід до організації фізичного виховання студентської молоді не дозволяє в достатній мірі здійснювати вирішення основного завдання – всебічного розвитку особистості, що обумовлює доцільність розробки і впровадження в процес фізичного виховання студентів різних інноваційних технологій [17, 19, 20, 30, 34].

У сучасній науково-методичній літературі поняття «освітня технологія», «педагогічна технологія», «технологія навчання», «технологічний підхід» зустрічається досить часто. Їх використовують для опису різних авторських методик, нетрадиційних педагогічних систем і підходів до організації навчального процесу [4, 9, 10, 22].

На думку багатьох авторів [7, 17, 23], під інноваційною освітньою технологією розуміють відтворену в масовій педагогічній практиці цілеспрямовану систему дій по розробці ієрархії навчальних цілей і завдань, визначення раціональних способів їх досягнення у вигляді конкретних результатів навчання.

Інноваційні технології покликані переводити інноваційні нововведення в систему норм, вказівок, засобів та прийомів, які забезпечують їх результативність і реалізацію на практиці в певний історичний час. Вони мають на меті поопераційне впровадження різних видів педагогічних нововведень, що викликають зміни в традиційному педагогічному процесі [15, 21].

Іноваційні педагогічні технології підпорядковані конкретній меті, дають позитивний результат при спільній роботі педагогів (викладачів) та учнів (студентів), спрямовані на впровадження нововведень у зміст, методи, форми та засоби навчально-виховної роботи.

Фахівці зазначають, що [19, 21, 24, 44], інноваційним освітнім технологіям притаманні деякі особливості, що відрізняють їх від

традиційного навчання: ідейна новизна (реалізація в технології інноваційних ідей і підходів до навчання); наукова обґрунтованість; структурна цілісність (наявність постійного набору структурних елементів); творча відтворюваність (можливість внесення особистого досвіду при впровадженні технології в масову педагогічну практику); оптимальність витрати сил і часу (викладачів і учнів).

Технологія в максимальному ступені пов'язана з навчальним процесом – діяльністю викладача й студента, її структурою, засобами, методами й формами. Тому в структуру інноваційної педагогічної технології входять:

- а) концептуальна основа;
- б) змістовна частина навчання:
 - цілі навчання – загальні й конкретні;
 - зміст навчального матеріалу;
- в) процесуальна частина – технологічний процес:
 - організація навчального процесу;
 - методи і форми навчальної діяльності тих, хто навчається;
 - методи й форми роботи вчителя;
 - діяльність учителя по керуванню процесом засвоєння матеріалу;
 - діагностика навчального процесу [4, 15, 21, 22, 36].

На відміну від освітніх технологій, використання окремих педагогічних елементів не дає гарантованого кінцевого результату навчання [9, 32]. Це доводить необхідність виявлення певного набору технологічних елементів в рамках загальної структури інноваційної освітньої технології. У сфері фізичної культури і спорту вченими розробляються підходи до здійснення освітніх, оздоровчих, рекреаційних, реабілітаційних коригувальних технологій.

У зарубіжних закладах вищої освіти широко використовуються педагогічні технології різних рівнів: технологія реалізації освітнього середовища, ігрові технології, технології олімпійської освіти, особистісно орієнтовані і спортивно орієнтовані технології, технології навчання рухової

діяльності, технології розвиваючого навчання, суб'єкт – суб'єктної взаємодії, технології індивідуального розвитку, індивідуалізації навчання, рівневої диференціації, проблемного навчання та ін. [48, 50, 51, 53]. Розробка і реалізація інноваційної педагогічної технології активізує діяльність дослідників і практиків у аспекті пошуку найбільш ефективних форм, засобів і методів підвищення результативності діяльності. Це передбачає використання новітніх досягнень науки і практики з метою виключення невиправданих витрат часу і ресурсів; прогнозування і проектування діяльності викладача та студентів, з метою запобігання її корекції по ходу виконання; використання засобів інформаційних технологій. При реалізації технології, слід дотримуватись таких вимог:

- сприяти оптимізації навчально-виховного процесу за допомогою використання інноваційних форм, засобів і методів організації навчально-виховного процесу;

- надавати тим, хто навчається можливість побудови персональної програми навчання і розвитку, з огляду на їх фізичний стан, рівень розвитку фізичних якостей, мотивації та особисті переваги;

- виступати засобом реалізації рефлексії, спонукати студента до самостійного формування системи знань, умінь і навичок в галузі фізичної культури і спорту.

У фізичному вихованні студентів авторами розроблялися и застосовувалися технології навчання рухової діяльності, технології розвиваючого навчання, технології суб'єкт – суб'єктної взаємодії, технології індивідуального розвитку, рейтингові технології тощо [7, 19, 20, 31].

У практиці фізичної культури найбільшого поширення набули ігрові технології. Застосування багатоскладних ігрових технологій з урахуванням особливостей навчально-виховного процесу з фізичної культури можливо в навчальній і позанавчальній діяльності. У першому випадку – включенням ігрових технологій в структуру традиційних видів занять і в логіку

традиційних методів навчання, у другому – використанням нетрадиційних ігрових технологій [16, 30, 33, 39].

До найважливіших властивостей гри відносять той факт, що в ній і діти, і дорослі діють так, як діяли б у найекстремальніших ситуаціях, на межі сил подолання труднощів. Причому настільки високий рівень активності досягається ними, майже завжди добровільно, без примусу.

Висока активність, емоційна забарвленість гри породжує і високий ступінь відкритості учасників. Людина відкривається, відкидає в грі психологічний захист, втрачає настороженість, стає сама собою. Це може пояснюватися тим, що учасник гри вирішує ігрові завдання, захоплений ними і тому не готовий до протидії з іншого боку. Можливо цим, в якійсь мірі, визначається висока продуктивність навчального впливу ігрових ситуацій [14, 16, 24].

Ефективність використання ігрових ситуацій обумовлена наступним:

- Гра – добре відома, звична і улюблена форма діяльності для людини будь-якого віку; один з найбільш ефективних засобів активізації, що втягує учасників у ігрову діяльність за рахунок змістовної природи самої ігрової ситуації, і здатний викликати у них високе емоційне і фізичне напруження. У грі значно легше долаються труднощі, перешкоди, психологічні бар'єри.
- Гра мотиваційна за своєю природою. По відношенню до пізнавальної діяльності, вона вимагає і викликає в учасників ініціативу, наполегливість, творчий підхід, уяву, спрямованість; дозволяє вирішувати питання передачі знань, навичок, умінь; домагатися глибинного особистісного усвідомлення учасниками законів природи і суспільства; надає на них виховний вплив; дозволяє захоплювати, переконувати, а в деяких випадках, і лікувати.

- Гра багатофункціональна, її вплив на людину неможливо обмежити будь-яким одним аспектом, але всі її можливі впливи актуалізуються одночасно. Це переважно колективна, групова форма діяльності, в основі якої лежить змагальний аспект. Як суперник, однак, може виступати не тільки людина, але й обставини, і вона сама (подолання себе, свого результату).
- Гра нівелює значення кінцевого результату. У грі учасника влаштовує будь-який приз: матеріальний, моральний (заохочення, грамота, широке оголошення результату), психологічний (самоствердження, підтвердження самооцінки) та інші. Причому при груповій діяльності результат сприймається ним через призму загального успіху, ототожнюючи успіх групи, команди як власний.
- Гра в навчанні відрізняється наявністю чітко поставленої мети та відповідного їй педагогічного результату.

У педагогічній грі можна виділити чотири етапи:

1. Орієнтація – представлення теми, що вивчається, характеристика імітації та ігрових правил, опис загального ходу гри.

2. Підготовка до проведення – виклад сценарію, ігрових завдань, правил, ролей, процедур. Істотною для проведення гри є детальна розробка ігрового задуму, або сценарію. Сценарій – це організаційна й сюжетна схема гри, загальний план, згідно з яким вона проводиться. Сюди можна віднести опис ігрової обстановки, атрибути гри; розробку репертуару ігрових дій; характеристику організації гри; розробки методичних вказівок для учасників гри.

3. Проведення гри (на цьому етапі організуються й фіксуються ігрові дії, коригуються неточності тощо).

4. Обговорення гри – описовий огляд-характеристика «подій» гри та їх сприйняття учасниками

Доцільність застосування в навчально-виховному процесі з фізичної культури особистісно-орієнтованих технологій і диференційованого походу обумовлена тим, що вони використовують методи і засоби навчання, що відповідають індивідуальним або груповим особливостям студентів [16, 21, 24].

У центрі їх уваги цілісна особистість, яка прагне до реалізації своїх здібностей і можливостей. Учені відзначають, що застосування технологій особистісно-орієнтованого навчання сприяє стимулюванню саморозвитку, самоосвіти та самовдосконалення студентів в галузі фізичної культури, реалізації професійної спрямованості змісту фізичного виховання, формуванню переконання в необхідності здійснення здорового способу життя та свідомого вибору на цій основі індивідуальної системи цінностей [16, 17, 26].

Особливістю технологій суб'єкт суб'єктної взаємодії є те, що вони визначають особливості взаємодії педагога та студента при різноманітності підходів і відносин, що сприяють забезпеченню позитивної мотивації як у навчальній, так і у позанавчальній діяльності, створення проблемних ситуацій, атмосфери творчості, довіри, що дозволяють актуалізувати суб'єктну позицію студентів [32].

Багато авторів вважають, що причиною низької ефективності фізичного виховання є використання в змісті програм традиційних засобів і методів, що не викликають інтересу у студентів. Одним із шляхів вирішення даної проблеми, на думку дослідників, є впровадження в практику навчального процесу з фізичного виховання сучасних видів рухової активності. В останні роки багатьма фахівцями проведена активна робота в даному напрямі [21, 24, 50].

Так, наприклад, ученими розроблялися методики використання і досліджувалися особливості впливу на показники фізичного стану та мотивацію студентів до занять наступних видів рухової активності [9]:

- гідроаеробіки;

- фітнес-програми «Пілоксінг» (програма являє собою комбінацію Пілатеса, танцювальних і боксерських рухів);
- бойового фітнесу];
- стретчинг-програм у фізичному вихованні студенток;
- степ-аеробіки;
- програми «Kango Jumps»;
- методики комплексного застосування оздоровчих методик пілатесу і бодіфлекса;
- хореографічних та гімнастичних вправ в факультативній формі фізичного виховання студентів.

Таким чином, авторами в даний час активно розробляються і апробуються інноваційні технології фізичного виховання студентів, засновані на використанні сучасних видів рухової активності в різних формах занять. Впровадження таких технологій сприяє підвищенню інтересу студентів до занять, поліпшенню показників фізичного стану.

Дослідники відзначають, що впровадження нових видів рухової активності в систему фізичного виховання закладів вищої освіти сприяє формуванню мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до занять, підвищує їх відвідуваність, призводить до позитивних змін показників фізичного стану тих, хто займаються [3, 46].

Однією з перспективних сучасних форм фізичного виховання студентів є спортивно-орієнтоване фізичне виховання, що базується на принципах конверсії спортивного тренування, яке сприяє формуванню особистісної фізичної культури студента [25]. Самостійний вибір студентом виду спорту (рухової активності) сприяє підвищенню його зацікавленості заняттями з фізичного виховання. При цьому з'являється можливість здійснення індивідуального підходу до навчання на заняттях конкретного студента, а також можливість удосконалюватися в обраному фізкультурно-спортивному напрямі [24].

В останні роки в фізичному вихованні студентів все ширше використовуються комп'ютерні технології, що дозволяє індивідуалізувати та інтенсифікувати процес фізичного виховання, підвищує активність студентів, їх мотивацію до занять фізичними вправами, створює умови для самостійної роботи, сприяє виробленню самооцінки у студентів, створює комфортне середовище в процесі занять фізичними вправами. Результатом є підвищення ефективності процесу фізичного виховання студентів.

В останні роки широку популярність серед учнівської молоді отримали сучасні форми організації навчальної та розважальної діяльності (майстер-класи, квести, інтелектуальні клуби, тренінги, челленджи, PR-кампанії; акції, проектування, відеопрезентації; флешмоби, косплеї, творчі майстерні, марафони, батл-фести, анімаційні заходи) [9, 22, 37, 40].

Впровадження перерахованих технологій організації діяльності тих, хто займаються в процес фізичного виховання студентської молоді є перспективним напрямом підвищення його ефективності.

Таким чином, аналіз змісту інноваційних педагогічних технологій дозволяє зробити висновок, що для вирішення проблеми підвищення ефективності фізичного виховання студентів, можна використовувати різні типи технологій, виходячи з цілей, завдань, фізичної підготовленості та мотиваційної готовності студентів.

2. Використання інтерактивних методів навчання в системі теоретичної підготовки студентів з навчальної дисципліни «Фізичне виховання»

Окремої уваги заслуговує досвід впровадження в навчальний процес з фізичного виховання інтерактивного навчання для підвищення ефективності теоретичної підготовки займаючихся. Дослідженню цієї проблеми присвячено праці Москаленко Н.В., Кожедуб Т.Г., Сичової Т.В. як відмічають фахівці [17, 19, 20, 36], особливість інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес здійснюється за умови постійної, активної взаємодії усіх його членів. Аналізуючи свої дії та дії партнерів,

учасники навчального процесу змінюють свою модель поведінки, більш усвідомлено засвоюють знання та вміння, тому є сенс говорити про інтерактивні методи не тільки як засіб покращення навчання, але й як засіб посилення виховних впливів.

Інтерактивне навчання – різновид взаємонавчання, де і той, хто навчається і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, які чітко розуміють, чим вони займаються, активно аналізують те, що знають, вміють і здійснюють. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих та виробничих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації тощо. Воно ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії, дає змогу педагогу стати авторитетним наставником колективу [17, 19, 20, 35, 42].

Під час інтерактивного навчання учасники навчального процесу вчаться бути демократичними, толерантно спілкуватися між собою та іншими людьми, критично мислити, приймати та аналізувати рішення.

Активний тип навчання передбачає застосування методів, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність тих, що виступають "суб'єктом" навчання: виконують творчі завдання, вступають у діалог з викладачем та один з одним. Основні методи: самостійна робота, проблемні та творчі завдання, дискусії учасників навчального процесу, що розвивають творче мислення. До цієї класифікації слід додати інтерактивне навчання як різновид активного, яке має свої закономірності та особливості [17, 44].

Головна відмінна риса інтерактивного навчання – використання власного досвіду займаючимися під час розв'язання проблемних питань, їм надається максимальна свобода розумової діяльності при побудові логічних ланцюгів.

Фахівці відзначають, що необхідно чітко розмежувати поняття «інтерактивне навчання», «інтерактивні технології» та «інтерактивні методи». Під інтерактивним навчанням розуміється пізнавальний розвиток

особистості, шляхом організованої, цілеспрямованої навчальної взаємодії суб'єкта з навчальним середовищем. Інтерактивні технології трактуються як дидактичні технології, що характеризуються досягненням запланованих педагогічних результатів шляхом організації та здійснення активної навчальної взаємодії суб'єкта навчально-виховного процесу з навчальним середовищем. Інтерактивні методи визначаються як спосіб організації активної взаємодії суб'єкта навчання з навчальним середовищем з метою досягнення визначених дидактичних результатів. Системоутворюючим ядром інтерактивної технології виступає сукупність цілеспрямовано підібраних інтерактивних методів [17].

Сучасні активні методи навчання – це методи, спрямовані на активізацію мислення займаючихся, що характеризуються високим ступенем інтерактивності, мотивації, емоційного сприйняття навчального процесу, і дозволяють: активізувати і розвивати пізнавальну і творчу діяльність; підвищувати результативність навчального процесу; формувати й оцінювати компетенції, особливо в частині організації виконання колективної роботи.

На теперішній час при складанні стандартів вищої освіти та освітніх (освітньо-професійних чи освітньо-наукових) програм велике значення приділяється формуванню професійних компетентностей майбутніх фахівців. Саме компетентність як динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, є тією якістю, що визначає здатність особистості успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність.

Відповідно до положень Національної рамки кваліфікацій розрізняють інтегральні, загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

Інтегральні компетентності являють собою узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності.

Загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та

соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Впровадження компетентнісного підходу має на меті формування такого змісту освіти, який не буде зводитися тільки до знаннєво-орієнтованого компонента, але й передбачить розвиток здатностей до вирішення життєвих проблем, виконання ключових (тобто тих, що належать до багатьох соціальних сфер) функцій.

Вирішення завдань фізичного виховання, які спрямовані на формування знань в галузі фізичної культури та навичок їх практичного застосування в своїй життєдіяльності, на наш погляд, сприятиме формуванню загальних компетентностей майбутніх фахівців, оскільки є дуже важливим для зміцнення та збереження здоров'я, підвищення роботоздатності, забезпечення успішної подальшої професійної та соціальної діяльності й особистісного розвитку.

До переліку загальних компетентностей фахівців усіх спеціальностей, на наш погляд, доцільно окремим блоком внести компетентності в галузі здоров'язбереження. Особливо важливим вирішення цього питання стає в умовах несприятливої ситуації, яка склалась зі станом здоров'я населення України і, зокрема, студентської молоді. Як свідчать результати чисельних досліджень [17, 19, 20, 44], у великій кількості студентів спостерігається погіршення стану здоров'я та збільшення хронічних захворювань протягом навчання у ЗВО, що пов'язують як з напруженою навчальною діяльністю, так і з несприятливими умовами побуту. До того ж, специфічні умови майбутньої професійної діяльності також в багатьох випадках пов'язані з ризиком виникнення різноманітних захворювань. Все сказане обумовлює необхідність формування у студентів навичок дотримання правил здоров'язбереження.

Між тим, аналіз змісту освітніх програм різних спеціальностей свідчить, що їх автори не надають достатньої уваги вирішенню цього питання.

Зміст компетентностей в галузі здоров'язбереження студентів різних груп спеціальностей, на наш погляд, не має суттєвих відмінностей та в достатній мірі відображений в діючій базовій програмі з фізичного виховання ЗВО у вигляді критеріїв його ефективності: знання і дотримання основ здорового способу життя; знання основ організації та методики найбільш ефективних видів і форм раціональної рухової діяльності й уміння застосувати їх на практиці у своїй фізичній активності; знання основ методики оздоровлення та фізичного удосконалення традиційними й нетрадиційними засобами та методами фізичної культури; знання основ професійно-прикладної фізичної підготовки й уміння застосовувати їх на практиці; знання основ фізичного виховання різних верств населення; сформована навичка до щоденних занять фізичними вправами у різноманітних раціональних формах; поінформованість про всі головні цінності фізичної культури і спорту.

Із усіх навчальних дисциплін, які викладаються у ЗВО нефізкультурного профілю, на наш погляд, саме фізичне виховання надає найбільші можливості для формування у майбутніх фахівців компетентностей в сфері здоров'язбереження. Розділ теоретичної підготовки покликаний вирішувати питання формування у студентів необхідних знань з основ здорового способу життя та методики використання засобів фізичного виховання для збереження та зміцнення здоров'я, а розділ методичної підготовки повинен сприяти формуванню у студентів навичок практичного застосування отриманих знань у своїй життєдіяльності. Таким чином, забезпечується комплексний підхід, який, відповідно до сучасних вимог організації освітнього процесу, не буде зводитися лише до простого відтворення студентом отриманих знань, але й передбачить розвиток здатностей до вирішення життєвих проблем, пов'язаних із необхідністю

використання засобів фізичного виховання для досягнення професійних та особистих цілей.

Варто відзначити, що більшість науковців, вважають недостатньою кількість аудиторних годин, які виділяються на вивчення теоретичного розділу програми [9, 19, 44]. Разом із тим, збільшення кількості годин, відведених на теоретичну підготовку, неминуче призведе до зменшення кількості годин практичних занять і, як наслідок, до зниження рухової активності студентів. Наявне протиріччя підкреслюється низькою залученістю студентів до позанавчальних форм фізичного виховання, що унеможлиблює підвищення рівня їх фізкультурної освіти за рахунок факультативних і консультативних занять. На цьому фоні очевидним постає протиріччя між необхідністю підвищення рівня теоретичної підготовленості студентів та низькою ефективністю навчально-методичної роботи, її недостатньою науковою обґрунтованістю, як в рамках академічних занять, так і в позанавчальний час. Саме тому, в останні роки питанню удосконалення теоретичної та методичної підготовки студентів у процесі фізичного виховання приділялось багато уваги. Науковцями пропонувалось використання диференційованого підходу, інтерактивних методів навчання, сучасних інформаційних технологій та ін. для підвищення якості знань студентів в галузі фізичної культури та спорту.

Аналіз науково-методичної літератури та результати власних досліджень [9, 10, 11, 38, 41] дали нам підстави вважати, що доцільно здійснювати вибір методів теоретичної та методичної підготовки студентів у процесі фізичного виховання не лише з урахуванням змісту навчального матеріалу, але й з урахуванням вимог майбутньої професії до розвитку психічних якостей. Такий підхід дозволить не лише формувати знання та навички в галузі фізичної культури, необхідні в життєдіяльності, але й сприятиме більш якісній підготовці майбутніх фахівців до виконання професійних обов'язків.

У теорії та методиці фізичного виховання давно розробляються підходи, в яких пропонується об'єднувати спеціальності в групи, з урахуванням вимог майбутньої професійної діяльності. Використовуючи одну з таких класифікацій можна об'єднати всі представлені в ЗВО спеціальності в кілька груп і визначати зміст фізичної підготовки не для кожної окремо взятої спеціальності, а для групи спеціальностей, які пред'являють схожі вимоги до дій, якостей і можливостей фахівця.

Така ситуація обумовлена величезною кількістю професій, представлених на ринку праці.

У нашій роботі ми скористалися класифікацією спеціальностей для побудови системи ППФП, запропонованою Л.П. Пилипеєм [25, 26] у 2009 році. Дана класифікація розроблена на основі аналізу професійних вимог, що ставляться до людини конкретними спеціальностями. Автор систематизував і згрупував окремі спеціальності в 6 груп: інформаційно-логічна; комунікативна; творчо-образна; технічна; екстремальна; природничо-аграрна.

До інформаційно-логічної групи професій відносяться такі спеціальності: Міжнародна економіка. Міжнародні економічні відносини. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Фінанси. Міжнародна інформація. Менеджмент організацій. Економіка підприємства. Управління персоналом і економіка праці. Банківська справа. Облік і аудит. Архівознавство. Видавнича справа та редагування. Прикладна статистика. Програмне забезпечення АС. Економічна кібернетика. Інформатика. Інтелектуальні системи прийняття рішень. Інформаційні управляючі системи та технології. Комп'ютерні системи та мережі. Прикладна математика. Прикладна фізика. Фізика. Фізика твердого тіла. Маркетинг. Математика. Статистика. Механіка. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Фінанси, банківська справа і страхування. Облік та оподаткування.

До комунікативної групи професій відносяться такі спеціальності: Правознавство. Психологія. Журналістика. Соціологія. Лікувальна справа.

Політологія. Історія. Соціальна робота. Міжнародні відносини. Філософія. Філологія. Туризм.

До творчо-образної групи професій відносяться такі спеціальності: Дизайн. Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво. Дизайн архітектурного середовища.

До технічної групи професій відносяться такі спеціальності: Мікроелектроніка і напівпровідникові прилади. Біотехнічні та медичні апарати і системи. Радіофізика і електроніка. Технології та засоби телекомунікації. Фізична і біомедична електроніка. Хімічна технологія високомолекулярних сполук. Динаміка і міцність. Гідроаеродинаміка. Теплофізика. Автоматика та управління в технічних системах. Апаратура радіозв'язку, радіомовлення і телебачення. Прикладне матеріалознавство. Металорізальні верстати та системи. Робототехнічні системи та комплекси. Нетрадиційні джерела енергії. Прилади та системи неруйнівного контролю. Двигуни ракетно-космічних літальних апаратів. Енергетичні установки космічних літальних апаратів. Проектування і виробництво ракетно-космічних літальних апаратів. Літальні апарати. Імпульсні теплові машини. Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси. Промислове та цивільне будівництво. Технологія будівельних конструкцій, виробів і матеріалів. Автомобільні дороги та аеродроми. Теплогазопостачання та вентиляція. Архітектура будівель і споруд. Містобудування. Підйомно-транспортні, будівельні, дорожні, меліоративні машини і обладнання. Автомобілі та автомобільне господарство. Автоматизоване управління технологічними процесами. Прикладне матеріалознавство. Водопостачання та водовідведення.

До природничо-аграрної групи професій відносяться такі спеціальності: Хімія. Археологія. Географія. Екологія та охорона навколишнього середовища. Мікробіологія і вірусологія. Біохімія. Екологія. Ботаніка. Біологія. Фізіологія. Гідрогеологія. Екологія та охорона

навколишнього середовища. Землевпорядкування та кадастр (За Л.П. Пилипеєм, 2009).

Тому нами, на основі аналізу літературних джерел [25, 26], було визначено професійно значущі психічні якості фахівців різних груп спеціальностей; викладачам кафедр фізичного виховання було запропоновано підібрати методи теоретичної та методичної підготовки, які б могли сприяти не лише формуванню знань, а й розвитку визначених якостей. Викладачі могли обирати з методів, запропонованих нами або пропонувати власні варіанти, також викладачам було запропоновано визначити завдання з формування як загальних компетентностей, вирішенню яких буде сприяти використання тих чи інших методів навчання.

Таким чином, студентам інформаційно-логічної групи спеціальностей в якості провідного методу теоретичної підготовки наші респонденти запропонували методи аналізу конкретних ситуацій для розвитку аналітичного та логічного мислення, уваги, пам'яті, емоційної стійкості, цілеспрямованості, дисциплінованості, ініціативності, ретельності, самостійності, наполегливості, витримки, самовладання; навчання учасників аналізу та алгоритмам вирішення реальних практичних ситуацій, формування навичок відділення важливого від другорядного, які є необхідними для якісного виконання професійних обов'язків фахівцям цієї групи.

Для студентів комунікативної групи професійно значущими психічними якостями є: словесна та емоційна стійкість, витримка, самовладання, логічне мислення, творче мислення, креативність, комунікативність, колективізм, урівноваженість, активність, ініціативність, уміння висловлювати свої думки, схильність до самоосвіти. З метою розвитку цих якостей їм запропонували використовувати дискусійні методи: дебати, дебрифінг, дискусія та ін. Використання дискусійних методів повинно сприяти розвитку комунікативних якостей учасників (вміння доказувати, апелювати, дебатувати, висловлювати свою або групову точку

зору, формулювати та задавати питання, оцінювати та критикувати), які є провідними для даної групи спеціальностей.

Студентам творчо-образної групи спеціальностей запропонували використовувати ігрові методи (рольові, ситуаційні, ділові, навчальні ігри) для розвитку спостережливості, уваги, короткочасної та довготривалої пам'яті, оперативного, творчого, логічного мислення, креативності, комунікативності, активності, ініціативності та формування загальних компетентностей (засвоєння нових ролей та ситуацій, розширення кругозору, формування творчих здібностей, емпатії, рефлексії тощо).

Для студентів технічної групи провідними психічними якостями є: спостережливість; переключення, розподіл, концентрація, обсяг уваги, емоційна стійкість, оперативне мислення, довготривала і оперативна пам'ять, дисциплінованість, цілеспрямованість, виконавча дисципліна, самостійність, відповідальність, ініціативність, сміливість, рішучість, витримка, самовладання, наполегливість. З метою розвитку цих якостей та залучення студентів до активної розумової діяльності, інтеграції зорового та вербального сприйняття інформації, розвитку вміння оперативно аналізувати ситуацію, виділяти невірну або неточну інформацію їм запропонували різноманітні методи активізації сприйняття (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із заздалегідь запланованими помилками, лекції з використанням техніки зворотного зв'язку).

Таблиця 1

Методи теоретичної підготовки студентів різних груп спеціальностей

Професійно значущі психічні якості	Методи підготовки	Завдання з формування загальних компетентностей
1	2	3
<i>Інформаційно-логічна група</i>		
Обсяг, розподіл, перемикавання, концентрація, стійкість уваги, оперативне мислення, оперативна і довготривала пам'ять, емоційна стійкість,	Методи аналізу конкретних ситуацій: ситуація-проблема, ситуація-оцінка, ситуація-	Навчання учасників аналізу та алгоритмам вирішення реальних практичних ситуацій, формування навичок відділення важливого від другорядного, демонстрація

цілеспрямованість, дисциплінованість, ініціативність, ретельність, самостійність, наполегливість, витримка, стійкість, самовладання.	вправа та ін.	характерної для більшості проблем великої кількості можливих рішень.
<i>Комунікативна група</i>		
Словесна і емоційна стійкість, витримка, самовладання, логічне мислення, творче мислення. Креативність, комунікативність, колективізм, урівноваженість, активність, ініціативність, уміння висловлювати свої думки (вербальні якості), схильність до самоосвіти.	Дискусійні методи: дебати, дебрифінг, дискусія та ін.	Розвиток комунікативних якостей учасників; уміння доказувати, апелювати, дебатувати, висловлювати свою або групову точку зору, формулювати та задавати питання, оцінювати та критикувати.
<i>Творчо-образна група</i>		
Спостережливість, високий обсяг, розподілення, переключення, концентрація, стійкість уваги, розвинена короткочасна і довготривала пам'ять, оперативне мислення: словесна, емоційна стійкість, витримка, самовладання. Логічне мислення при високому рівні розвитку творчого мислення, високий рівень аналітичного, синтетичного мислення, дедуктивного мислення, креативність, комунікативність, психоемоційна урівноваженість, активність, ініціативність.	Ігрові методи: рольові, ситуаційні, ділові, навчальні ігри	Засвоєння учасниками нового досвіду, нових ролей та ситуацій, розширення кругозору, формування творчих здібностей, емпатії, рефлексії, розвиток мотивації до навчальної діяльності
<i>Технічна група</i>		
Спостережливість; переключення, розподіл, концентрація, обсяг уваги, емоційна стійкість, оперативне мислення, довготривала і оперативна пам'ять, дисциплінованість, цілеспрямованість, виконавча дисципліна, самостійність, відповідальність, ініціативність, сміливість, рішучість, витримка, самовладання, наполегливість.	Методи активізації сприйняття: проблемна лекція, лекція-візуалізація, лекція із задалегідь запланованими помилками, лекція з використанням техніки зворотного зв'язку.	Залучення студентів до активної розумової діяльності, інтеграція зорового та вербального сприйняття інформації, розвиток уміння оперативно аналізувати ситуацію, виділяти невірну або неточну інформацію.

1	2	3
<i>Природничо-аграрна група</i>		
Емоційна стійкість, здатність до концентрації уваги, творче мислення, аналітичні здібності. Оптимальний розвиток відчуття часу, простору, спостережливості, обсягу, розподілу, перемикавання уваги, оперативне мислення, довготривала увага, цілеспрямованість, дисциплінованість, ініціативність, самостійність, сміливість, наполегливість, витримка.	Пошукові та дослідницькі методи: проект, звіт, програма, доповідь та ін.	Формування знань, дослідницьких умінь, умінь спостерігати та робити висновки, застосовувати набуті знання на практиці, визначати сфери та межі застосування результатів дослідження.

Студентам природничо-аграрної групи необхідні: емоційна стійкість, здатність до концентрації уваги, творче мислення, аналітичні здібності, відчуття часу, простору, спостережливості, увага, оперативне мислення, цілеспрямованість, дисциплінованість, ініціативність, самостійність, сміливість, наполегливість, витримка. Для розвитку цих якостей та формування професійних компетентностей (дослідницьких умінь, умінь спостерігати та робити висновки, застосовувати набуті знання на практиці, визначати сфери та межі застосування результатів дослідження) їм доцільно використовувати пошукові та дослідницькі методи: проект, звіт, програма, доповідь та ін.

3. Особливості використання інноваційних технологій в системі позанавчальних занять з фізичного виховання для студентів різних груп спеціальностей

Для підвищення значущості занять фізичною культурою і спортом, формування до них інтересу, мотивації та обізнаності про можливості занять фізичними вправами навчальні форми занять з фізичного виховання необхідно доповнювати позанавчальних, які дають можливість здійснення творчого підходу для викладачів і залучення допомоги студентів в їх організації та проведенні.

Загальна схема пропонованих нами форм представлена на рисунку 1.

При складанні даної схеми ми враховували вимоги, які пред'являються до студентів їх майбутньої професійної діяльності, і виходячи з цього, рекомендували ті форми організації занять фізичними вправами у позанавчальний час, які в найбільшій мірі можуть сприяти розвитку необхідних якостей і зацікавити студентів кожної групи спеціальностей.

Інформаційно-логічна група

На сучасному етапі розвитку освіти актуальним стає виявлення, узагальнення та поширення інноваційного педагогічного досвіду. Однією з ефективних форм є сучасна форма методичної роботи - майстер-клас.

Дане поняття широко використовується в багатьох сферах діяльності людини, в тому числі і в освіті.

Рис.1.Сучасні форми організації діяльності в системі фізичного виховання студентів різних груп спеціальностей

Майстер-клас (воркшоп) - це особливий жанр узагальнення та поширення педагогічного досвіду, який представляє собою фундаментально розроблений оригінальний метод або авторську методику, що спирається на свої принципи і має певну структуру. З цієї точки зору майстер-клас відрізняється від інших форм трансляції досвіду тим, що в процесі його проведення йде безпосереднє обговорення запропонованого методичного продукту і пошук творчого вирішення педагогічної проблеми, як з боку учасників майстер-класу, так і з боку Майстра (під Майстром мається на увазі педагог, який веде майстер-клас).

Зазначена форма роботи є ефективним прийомом передачі досвіду навчання і виховання, тому що центральною ланкою є демонстрація оригінальних методів засвоєння певного матеріалу за активної ролі всіх учасників заняття.

Узагальнюючи сказане, можна виділити найважливіші особливості майстер-класу, а саме:

1. Новий підхід до філософії навчання, який ламає стереотипи.
2. Метод самостійної роботи в малих групах, що дозволяє провести обмін думками.
3. Створення умов для включення всіх в активну діяльність.
4. Постановка проблемного завдання і рішення її через програвання різних ситуацій.
5. Прийоми, що розкривають творчий потенціал, як Майстра, так і учасників майстер-класу.
6. Форми, методи, технології роботи повинні пропонуватися, а не нав'язуватися учасникам.
7. Процес пізнання набагато важливіше, цінніше, ніж саме знання.
8. Форма взаємодії - співробітництво, співтворчість, спільний пошук.

Слід звернути увагу при підготовці майстер-класу на те, що в технології його проведення головне - не повідомити і освоїти інформацію, а передати способи діяльності, будь то прийом, метод, методика або

технологія. Передати продуктивні способи робіт - одна з найважливіших завдань для Майстра. Позитивним результатом майстер-класу можна вважати результат, що виражається в оволодінні учасниками новими творчими способами вирішення проблеми, у формуванні мотивації до самонавчання, самовдосконалення, саморозвитку. Це досить технологічно складний процес з певними вимогами до його організації та проведення.

Майстер-клас повинен складатися із завдань, які спрямовують діяльність учасників на вирішення поставленої педагогічної проблеми, але всередині кожного завдання учасники абсолютно вільні: їм необхідно здійснити вибір шляху дослідження, засобів досягнення мети, темпу роботи.

Майстер-клас повинен завжди починатися з актуалізації знань кожного з запропонованої проблеми, що дозволить розширити свої уявлення знаннями інших учасників.

Таку форму роботи можна запропонувати для студентів інформаційно-логічної групи спеціальностей. Організаторами та майстрами можуть виступати викладачі кафедри фізичного виховання, тренери з видів спорту, відомі спортсмени, а в зміст майстер-класів можуть входити сучасні види спорту і новітні напрямки фітнесу, особливості побудови індивідуальних програм тренувань та ін.

Ще однією формою роботи зі студентами інформаційно-логічної групи спеціальностей може виступати інтелектуальний клуб, де студенти мають можливість проявити свої знання в сфері фізичного виховання. Це інформаційно-дозвільний співтовариство, особлива організація навчально-творчої діяльності, а також особливий стиль спілкування.

Для формування вміння пошуку рішення в будь-якої ситуації для студентів можна рекомендувати таку форму організації фізичного виховання як квест.

Квест (англ. «quest») - це пригодницька гра, яка вимагає від гравця рішення розумових завдань для просування по сюжету. Сюжет гри може бути визначеним або ж давати безліч результатів, вибір яких залежить від дій

гравця. Учасниками квесту можуть бути як окремих гравець, завданнями якого є проходження всіх етапів гри, так і команда гравців, у яких є спільна мета, досягнення якої і є результатом гри.

Головна перевага квесту полягає в тому, що така форма організації діяльності ненав'язливо, в ігровому, цікавому вигляді сприяє активізації пізнавальних і розумових процесів учасників. Крім того, змагальна діяльність навчає учасників взаємодії в колективі, розвиває самостійність, активність, ініціативність. Таким чином, квести допомагають вирішити наступні завдання: освітні (засвоєння нових знань, закріплення наявних), розвиваючі (підвищення освітньої мотивації, розвиток творчих здібностей, індивідуальних психічних якостей, формування дослідницьких навичок, самореалізація), виховні (формування навичок взаємодії, толерантності, взаємодопомоги).

Виділяються наступні види квестів:

- лінійні (рішення одного завдання дає можливість вирішувати наступне);
- штурмові (за допомогою контрольних підказок учасник сам вибирає спосіб вирішення завдань);
- кільцеві (квест для кількох команд, які стартують з різних точок).

В залежності від місця проведення та вибору засобів фізичного виховання, дану форму роботи можна також рекомендувати для використання зі студентами природно-аграрної групи спеціальностей (наприклад, орієнтування на місцевості).

Комунікативна група

Комунікації міцно увійшли в життя сучасної людини. Можна спостерігати як позитивний, так і негативний вплив комунікаційних систем на психічне і фізичне здоров'я людей.

Одним з інструментів міжнародних масових комунікацій, які найбільш активно розвиваються в соціальних мережах на сьогоднішній день, є Challenge. Челлендж можна вважати флешмобом або своєрідною естафетою. У перекладі з англійської «Challenge» - це виклик. Таку назву він отримав за

особливий сценарій дій, за яким, один учасник, виконавши дію, кидає виклик іншому.

Зміст челленджей може бути дуже різноманітним, в Інтернеті можна зустріти реінкарнацію популярних ігор на вечірці, перевтілених в інтернет виклики, заклики до допомоги хворим людям, повернення уваги до нагальних проблем сучасності. Каналами поширення є популярні соціальні мережі (Twitter, Facebook, Instagram і ін.), а також відомий у всьому світі відеохостінг YouTube (локалізований більш ніж в 88 країнах і переведений на 76 мов).

Челленджі використовують технології стимулювання таких почуттів, які сприяють залученню учасників різних країн у великій кількості. Ці технології включають в себе:

1. Проблеми, які висвітлюються в Челлендж, повинні бути нагальними, загальними для всіх.

2. Візуалізація. Виявлена чітка закономірність відходу від передачі змісту за допомогою слів до передачі за рахунок статичних картинок або дій, зрозумілих без слів. Це дійсно ефективно по багатьом факторам: 1) менше часу на перегляд; 2) яскрава картинка; 3) зір - орган почуттів, за допомогою якого ми сприймаємо найбільше інформації, а також впливаємо на емоції людини; 4) пробуджує дух свободи.

3. В усіх популярних челленджах беруть участь медійні особистості, будь то модний блогер, актор або спортсмен. Вони виступають свого роду лідерами думок. Лідер думки виступає в якості посередника між брендом (продуктом) і цільовою групою. Такий метод сприяє залученню глядачів і зростанню популярності, а також поширенню продукту по всьому світу.

4. Цікава подача і зміст. Зміст та спосіб подачі інформації відіграє важливу роль в просуванні, формуванні популярності віртуальних міжнародних проектів, так як має в основі живий інтерес людини. У своїй основі дія повинна бути цікавою, динамічною, емоційною, а картинка інтригуючою, що змушує задуматися над змістом.

Дані характеристики дозволяють челленджам впроваджуватися в повсякденне життя користувачів соціальних мереж і залучати їх увагу, також вони виступають мотиватором для прийняття участі, формують думку: повторити дану дію або утриматися. Челленджі, за рахунок поширення їх в соціальних мережах, створюють комунікацію зі зворотним зв'язком, який проявляється в коментарях, лайках, репостах, збільшенні учасників, а також в перерахуванні коштів до фондів по боротьбі з різними захворюваннями (якщо це благодійний челлендж). Челлендж містить реальні правила, учасники гри виконують реальні дії. Людина сама вирішує, приймати виклик чи ні і який саме виклик. Мотивує його на дані дії не тільки прагнення до самовираження, спроба встановити свій маленький рекорд, бажання подолати себе, а й позитивна оцінка і схвалення оточуючих.

Відносно сфери фізичної культури одним з найпопулярніших на сьогоднішній день є фітнес-челендж через сформованого культу тіла і прагнення добре виглядати, в будь-якому віці бути продуктивним і активним.

У фітнес-челленджі може бути використаний як мультікомплексний підхід, коли, наприклад, розписується програма на 5 тижнів для всіх м'язових груп, так і монопідхід: наприклад, формується звичка стояння в «планці» (починаючи від 20 секунд в перші два дні і в наступні дні час збільшується на 10-15 секунд).

Популярними спортивними челленджами є:

- 100 присідань в день (починаючи з 20 раз);
- 10 000 кроків щодня протягом 30 днів;
- 100 віджимань;
- підтягування на перекладині (+1 кожен день) і інші.

При організації челленджів можна виділити три групи учасників:

1. Організатори, тобто особи, які мають досвід практичної роботи, викладачі, практики, тренери, ін. Їх основна мета - здобуття та розширення досвіду, формування професійної компетентності, залучення якомога більшої

кількості учасників, виявлення і задоволення їх інтересів і переваг. Саме організатори є укладачами завдань з певної тематики.

2. Спонсори – підтримують учасників призами з метою збільшення цільової аудиторії і підвищення попиту на їхні товари і послуги. Організатори також можуть виступати в якості спонсорів, і тоді призом буде не матеріальне, а моральне заохочення.

3. Учасники, завдання яких - виконувати умови челенджу, звітувати про етапи його проходження різними способами (фото, відео, письмові звіти), досягати певних результатів.

Таку форми роботи можна рекомендувати для використання зі студентами комунікативної групи спеціальностей, так як вона має наступні переваги:

- створення єдиного інтернет-простору ЗВО, що передбачає можливість знайомства і підтримки комунікацій з різними людьми;

- придбання нового досвіду занять фізичними вправами і грамотні рекомендації організаторів щодо їх виконання;

- необхідність виконувати завдання, що виробляє звичку до занять фізичною культурою;

- формування творчого підходу за допомогою спілкування, можливості поділу або запозичення ідей, через прагнення до перемоги і бажання виглядати краще за інших.

Для студентів цієї ж групи спеціальностей можна порекомендувати проведення піар-кампаній. PR-кампанія (public relations – зв'язки з громадськістю) – це ряд заходів, що проводяться для здійснення важливої суспільно-політичного або соціального завдання, які націлені на вдосконалення іміджу (репутації) суб'єкта зв'язків з громадськістю та підтримку гармонійних відносин з нею.

PR-кампанії об'єднують багато складових (акції, свята, круглі столи, конкурси), будучи дуже дієвим способом просування конкретного іміджу або ідеї.

Багато PR-кампанії мають одну схему проведення: 1) дослідження ситуації; 2) після аналізу ситуації - визначення проблем; 3) обрання цільової групи та встановлення її основних характеристик; виявлення потенційних союзників і супротивників і формування тактики роботи з ними; 4) постановка мети; 5) розробка загальної стратегії кампанії; 6) написання плану.

При організації PR-кампанії необхідно ретельно продумати всі її етапи, так, щоб кожен етап відповідав поставленій мети. Для цього потрібно визначити завдання, які повинна вирішити PR-кампанія. Виконується повний аналіз поточної ситуації, вивчається історія для більш повного розуміння необхідності тих чи інших PR-заходів. Під час організації PR-кампанії потрібно безперервно проводити моніторинг громадської думки для більш повного розуміння процесу, що відбувається.

На етапі планування готується концепція PR-кампанії, визначаються методика і перелік першочергових акцій, формується покроковий робочий план здійснення проекту.

Прямим шляхом до успіху є покрокове планування. Попередньо сформулювавши мету кампанії і встановивши аудиторію, потрібно починати детальне планування дій.

В ході планування складається план заходів. Заходи розписуються по датах, визначається кількість учасників, причому необхідно скоординувати дії між усіма учасниками PR-кампанії, призначивши відповідальних по кожному етапу та пункту плану. Таким чином, проведення піар-кампаній сприятиме формуванню необхідних аналітичних і комунікативних навичок студентів. Крім того, така форма роботи зобов'язує до побудови соціальних взаємозв'язків і здійсненню командної роботи, де кожен учасник виконує певні функції. Тематика PR-кампаній в сфері фізичного виховання може бути пов'язана з виявленням основних проблем, які призводять до неефективності організації фізичного виховання у ЗВО, за допомогою збору інформації та громадської думки, а також з розробкою варіантів вирішення проблеми. До

останнього етапу можна залучати студентів інформаційно-логічної групи спеціальностей.

Також для студентів комунікативної групи можна порекомендувати використання такої форми як тренінг.

Тренування, тренінг (англ. training від train- «навчати, виховувати») – метод активного навчання, спрямований на розвиток знань, умінь і навичок, а також соціальних установок.

Тренінг є формою інтерактивного навчання, метою якого є розвиток компетентності міжособистісної і професійної поведінки в спілкуванні.

Для процесу фізичного виховання відповідним видом тренінгу є навиковий, тобто тренування певної навички або навичок. Різновидами можуть виступати силовий, функціональний, ігровий, інтервальний, фітнес-тренінг та ін. Залежно від спрямованості на розвиток певної навички.

Якщо говорити про формування певної системи знань в галузі фізичного виховання, то методами тренінгу можуть бути ігрові (ділові, рольові, дидактичні ігри), дискусії. Важливим ефектом тренінгу є можливість кооперації, формування вміння працювати в команді, взаємодіяти з оточуючими, що важливо для студентів комунікативної групи спеціальностей.

Технічна група

Для технічної групи спеціальностей можна запропонувати наступні організаційні форми фізичного виховання: соціальна акція, проектування, відеопрезентація.

Соціальна акція (від нім. «Aktie», від гол. «Aktie», від лат. «Actio» - дія, справа, операція) - це колективна дія, спрямоване на вирішення проблеми в суспільстві засобами, в даному випадку, фізичної культури.

Соціальна акція - це участь у подіях, що мають соціальну значимість, можливість самореалізації і надання допомоги тим, хто її потребує. З одного боку, участь в акції дозволяє освоїти соціальний досвід всередині соціальних

відносин, з іншого - це активна діяльність по відтворенню соціальних відносин і дій, що призводять до позитивного результату.

Акції спрямовані на формування активної життєвої позиції, вони дають реальні уявлення про те, що від кожної людини залежить стан навколишнього середовища. За допомогою соціальних акцій відбувається трансформація знань в відношення, досвід. Акція - це можливість участі всіх суб'єктів освітнього процесу, а її підготовка і проведення реалізують принцип інтеграції різних видів діяльності. Акція - це завжди результат з «зворотним зв'язком», що принципово важливо для позитивної соціалізації учасників.

Акції можуть мати різну спрямованість: дослідні (проведення опитування різних груп населення або пошук потрібної інформації в різних інформаційних джерелах); благодійні (участь в організації та проведенні спортивних заходів для цільової групи, безкоштовних консультацій); соціально-педагогічні (впливають на зміну свідомості, поведінки, ставлення певної категорії населення до чого-небудь) і інші.

Кожна акція складається з трьох етапів: організаційного, практичного та підсумкового.

1-й етап – організаційний. При розробці і підготовці акції слід визначити разом з учасниками, на вирішення якої соціальної проблеми вона спрямована, які її цільова група, мета і результат. Також слід продумати форму проведення акції і її продукт.

2-й етап – практичний. Реалізація сценарію соціальної акції. Це може бути один захід (заняття, концерт) або кілька, які йдуть один за одним (інформаційна лекція, заняття практичного характеру, змагання).

3-й етап – підсумковий. Цей етап передбачає підведення підсумків соціальної акції, «зворотний зв'язок» і визначення її подальших перспектив: чи є необхідність повторити, що можна вдосконалити при підготовці і проведенні, чи доцільно змінити форму проведення акції і т.п.

Ключовим моментом соціальної акції є діяльність по залученню уваги суспільства до цієї проблеми, в тому числі за допомогою розповсюдження інформації.

Цілями акцій в сфері фізичного виховання можуть бути залучення студентів до систематичних занять фізичною культурою і спортом, пропаганда здорового способу життя, популяризація спорту, пошук найбільш ефективних засобів залучення молоді до занять спортом, моніторинг фізичної підготовленості та ін.

Прикладами можуть служити акції «Я вибираю спорт», «Ми за здоровий спосіб життя», «Як зберегти здоров'я», «Масовий спорт», «Активне дозвілля» і ін.

Студенти технічної групи спеціальностей можуть брати участь в розробці етапів і послідовності проведення акції, займатися інформаційним пошуком, розробкою проблемного поля. На етапі безпосереднього проведення акції можна також залучати до роботи студентів комунікативної групи спеціальностей, тому що соціальні акції вимагають активної взаємодії всіх учасників.

Під проектуванням будь-якого процесу розуміється структурування та оформлення змісту цього процесу за певним алгоритмом у відповідності до соціальних, теоретичних і предметних підстав.

Створення проекту передбачає визначення його цілей і завдань, розробки змісту і наповнення (вибір засобів, методів), а також його безпосередню реалізацію.

Застосування проектного методу передбачає проходження наступних етапів:

1 - організаційний – мотивування до проектної діяльності за допомогою створення сприятливої емоційної обстановки.

2 - самовизначення до діяльності – постановка проблеми, виділення і формулювання пізнавальної мети.

3 - створення проекту: формування складу проектних груп; розподіл обов'язків в групі; виконання практичної частини проекту. На початкових етапах проектування можна використовувати технологічну карту, в якій представлений алгоритм складання проекту.

4 - представлення продукту проект – демонстрація і захист проектів, самооцінка і взаємооцінка груп.

5 - рефлексія – самооцінка і самоаналіз.

Проектування має свою типологізацію:

- прикладні проекти (мають чітко визначений кінцевий продукт діяльності учасників, наприклад, створення комплексів вправ для розвитку фізичних якостей, комплексу ранкової гімнастики і т.п.);

- соціальні проекти (можливість використання продукту на практиці, спрямованість на вирішення важливих соціальних проблем, наприклад, створення відеофільмів, матеріалів, інформаційних стендів);

- навчально-дослідні проекти (як правило, мають міжпредметні зв'язки, наприклад, презентація «У нормі твоя рухова активність?», «Здоров'я і ЗСЖ» та ін.);

- інформаційні проекти (мають дослідницький характер, наприклад, проекти, пов'язані з вивченням історії розвитку будь-якого виду спорту, олімпійського руху та ін.);

- ігрові та рольові проекти (дають можливість набуття досвіду соціальних практик, наприклад, міні-змагання, спортивні конкурси, сценарії заходів і т.п.).

Відеопрезентація – це відеоролик тривалістю в кілька секунд або хвилин, який за допомогою цікавих графічних образів, лаконічного тексту і відповідної аудіоозвучки демонструє користь товару, послуги або будь-якої ідеї.

Створення відеопрезентацій, участь в їх створенні і перегляд відеоматеріалів сприятимуть активізації сприйняття інформації студентами. Для розвитку творчого мислення і кооперації процес створення

відеопрезентацій може мати змагальний характер (наприклад, між командами учасників). Завдання для відеопрезентацій повинні мати певну тематику і чітко окреслювати послідовність процесу їх створення.

Творчо-образна група

Для студентів творчо-образної групи спеціальностей можна застосовувати такі форми фізичного виховання: флешмоб, косплей, творча майстерня.

Флешмоб (англ. «flash» спалах, мить; «mob» - толпа, народ, дія) - це заздалегідь спланована масова акція, організована через сучасні швидкодіючі засоби комунікації (в основному, через інтернет), в якій велика група людей раптово з'являється в громадському місці, протягом декількох хвилин виконує заздалегідь обумовлені дії, які називаються сценарієм, і потім швидко розходить.

Серед можливих варіантів учасники флешмобів часто шукають:

- розвага;
- почуття свободи від суспільних стереотипів поведінки;
- можливість справити враження на оточуючих;
- самоствердження (випробувати себе: «Чи зможу я це зробити на людях?»);
- спроба отримати гострі відчуття;
- відчуття причетності до спільної справи;
- отримати ефект, як від групової психотерапії;
- емоційна зарядка;
- придбання нових друзів.

Важливим моментом проведення флешмобу є відсутність явного лідера або організатора. Координувати роботу учасників і складати план дій або сценарій можуть всі бажаючі. Основна мета флешмобу - здивувати оточуючих, привернути увагу до якої-небудь проблеми.

В якості засобів флешмобу можуть бути використані танцювальні рухи, підвідні вправи для оволодіння технікою якої-небудь рухової дії, імітаційні вправи, ЗРВ та ін.

Косплей (м., скл., яп. コスプレ косупуре, скор. Від англ. costume play - «костюмована гра») - один з видів перформансу, що полягає в переодяганні в костюми і обігранні характеру, пластики тіла і міміки персонажів комп'ютерних ігор, кінематографа, літератури, коміксів, аніме. Як правило, це захоплення включає в себе виготовлення костюма і елементів атрибутики обраного персонажа. Має деяку зв'язок з рольовим рухом, а також з історичної реконструкцією.

Рівень і складність створення персонажів можуть сильно відрізнятись і варіюватися від простого тематичного одягу до костюмів з високим ступенем деталізації або складною технічною реалізацією елементів.

Образ, обраний для косплею, може бути взятий з будь-якого джерела або придуманий автором як оригінальна ідея, або як синтез різних відомих персонажів і стилів.

Виявом косплею щодо фізичного виховання студентів може бути костюмована вистава різних видів спорту та їх відмінних рис або спортивне змагання різних персонажів.

Творча майстерня – особлива форма занять, яка поєднує в собі творчу та дослідницьку діяльність тих, хто навчається.

Ознаки творчої майстерні:

- максимальна включеність та активна позиція учасників;
- діалогічна та полілогічна (дискусійна) взаємодія;
- деяка невизначеність та можливість для імпровізації в завданнях;
- свобода вибору змісту, засобів, технік, форм діяльності;
- зіткнення інтересів, конфлікт або наявність інтриги, парадоксальність запропонованих завдань;
- психологічна підтримка учасників і атмосфера відкритості, творчості, доброзичливості і взаємної довіри.

Роль організатора творчих майстерень полягає в підборі матеріалу та завдань для роботи, що сприяють осмисленню, вивчення проблеми, створенні творчої, ненапруженої атмосфери на занятті.

Етапи реалізації технології творчих майстерень:

- індукція (техніки «занурення», «розігрівання» учасників, створення емоційного настрою);
- самоконструкція (індивідуальна робота зі створення якогось продукту: плану, проекту, рішення, ідеї, гіпотези та ін.);
- соціоконструкція (обговорення в групі і вироблення колективної версії або продукту);
- соціалізація (презентація колективного продукту, коментарі і міжгрупове обговорення);
- самокорекція (добробка/уточнення, внесення змін до розробленого матеріалу, продукту);
- зворотний зв'язок (дискусія - обговорення результатів і висновків, рефлексія - відображення почуттів, відчуттів і дебрифінг - демонстрація того, чого навчилися).

В якості засобів для творчих майстерень можна використовувати проведення науково-дослідних робіт, конструювання, дослідно-практичні роботи, дизайнерські розробки і т.д.

Природно-аграрна група

Формами роботи зі студентами природно-аграрної групи спеціальностей можуть бути квест, «марафон», баттл фест.

«Марафон» у контексті студентського фізичного виховання можна розглядати як тривале багатоступінчате змагання, яке передбачає виконання певної послідовності завдань і звіти про їх виконання. Інформування про зміст завдань також може здійснюватися через засоби масової комунікації. Відмінністю «марафону» від челенджу є його тривалість і більшою мірою змагання з самим собою, ніж з іншими учасникам. При цьому так само, як і в челленджі, в «марафоні» існує кінцева мета, яку необхідно досягти. Для

організації «марафонів» можна залучати фахівців з різних областей - фізичного виховання, медицини, педагогіки, психології.

Баттл фест (англ. Battle - битва, бій, бій, fest - скорочено від «фестиваль») - змагання в майстерності виконання. Варіантами організації фестивалю можуть бути різні локації, де учасники будуть змагатися в різних видах спорту (стритбол, футбол, стріт-воркаут), а також шоу-програма, в якій можуть бути представлені виступи черлідерів, танцювальні батли, масовки.

Для визначення ставлення учасників освітнього процесу до використання запропонованих форм організації занять фізичними вправами нами проведено анкетне опитування, в якому взяли участь 180 студентів і 60 викладачів кафедр фізичного виховання.

Таким чином, для залучення студентів до занять фізичною культурою в позанавчальний час, підвищення інтересу до них, доцільно використовувати новітні, сучасні форми організації занять, які користуються попитом серед студентської молоді.

Широкий спектр сучасних технологій організації діяльності займаючихся, які використовуються в даний час в різних областях педагогіки і, зокрема, у фізичному вихованні, надає можливість вибрати і рекомендувати до практичного використання в системі позанавчальних занять ті з них, які дозволяють розвивати необхідні професійні якості студентам різних груп спеціальностей. Перевагою використання даних технологій у фізичному вихованні є можливість комплексного вирішення завдань фізичного виховання і розвитку особистісних властивостей і якостей, необхідних в тому чи іншому виді професійної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПЕРШОДЖЕРЕЛ

1. Березка С.М. Теоретичні та методичні знання студентів з навчальної дисципліни “фізичне виховання”. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2011. № 3. С.12–14.
2. Вовк Л.В. Теоретические и методологические основы культуры здорового образа жизни студенческой молодежи. *Педагогіка, психологія та медико – біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. Харків: ХДАДМ (ХХП), 2007. №12. С. 38–41.
3. Грибан Г.П. Аналіз рухової активності студентів спеціального навчального відділення. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту* : зб. наук. праць. Харків, 2012. № 2. С. 25-28.
4. Ильницкая А. С. Образовательный компонент интернет-технологий как стимулирующий фактор к занятиям физической культурой. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка*. Міжнародна наукова конференція, Чернігів, 2013. Т. 3. С. 33–38.
5. Карпюк І. Формування знань студентів на заняттях фізичним вихованням. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2004. №7. С. 115–117.
6. Ковтун А., Степанова І., Решетілова В., Amr Saber Hamza. Вплив секційних занять на психоемоційний стан студентів з інвалідністю. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2020. № 1. С.248-255.
7. Корж Н. Ефективність технології формування ціннісного ставлення студентів до фізичної культури в процесі самостійних занять. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2017. №3. С. 59–64.
8. Косплей [Электронный ресурс]. Режим доступа <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D1%81%D0%BF%D0%BB%D0%B5%D0%B9>
9. Кошелева О.О. Оптимізація організаційно-методичних умов системи фізичного виховання у закладах вищої освіти. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 - Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. – Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, Дніпро, 2019. 160 с.
10. Кошелева Е.А. Сравнительный анализ эффективности различных подходов к организации теоретической подготовки студентов в системе физического воспитания. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2017. № 1 С.165-170.

11. Кошелева О., Татарченко Л., Рузанов В. Особливості теоретичної підготовки студентів різних груп спеціальностей в системі фізичного виховання. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2019. № 4. С.129-140.
12. Круцевич Т., Нестеренко О. Ставлення студенток до предмету «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2004. №7. С. 57–59.
13. Круцевич Т., Малахова Ж. Проблеми реформувань у системі фізичного виховання закладів вищої освіти. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2020. № 1. С. 268-277.
14. Круцевич Т., Пангелова Н. Сучасні тенденції щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2016. №3. С. 109 – 114.
15. Мак Гонигал Д. Реальность под вопросом: Почему игры делают нас лучше и как они могут изменить мир. М.: Манн, Иванов и Фарбер, 2018. 384 с.
16. Матукова Г.І. Формування фізичної культури студентів вищих навчальних закладів у поза аудиторний час: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти». Кіровоградський держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка. Кіровоград, 2005. 29с.
17. Москаленко Н.В. Кожедуб Т.Г. Інноваційні підходи до теоретичної підготовки у фізичному вихованні: навч. посіб. Дніпропетровськ: Інновація, 2015. 108 с.
18. Москаленко Н.В., Пічурін В.В. Зміст психофізичної підготовки у фізичному вихованні студентів спеціальності «Організація перевезень і управління на залізничному транспорті». *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2018. №1. С. 197 – 202.
19. Москаленко Н.В., Сидорчук Т.В. Инновационные технологии теоретической подготовки в системе физического воспитания. *Олимпийский спорт и спорт для всех: материалы XIX Международного научного конгресса, 6-9 октября 2015г., г. Ереван*. С. 364-367.
20. Москаленко Н.В., Сидорчук Т.В. Информационные технологии в физическом воспитании студентов. *Инновационные технологии в физическом воспитании, спорте и физической реабилитации: материалы I Международной научно-практической (очно-заочной) конференции*. Орехово-Зуево: МГОГИ, 2015. Т. II. С. 59-65.

21. Мунтян В.С. Дистанционное обучение в физическом воспитании. *Strategicznepytania światowej nauki* – 2014. Przemysł : Nauka i studia. S. 5-8. (Volume 14. Pedagogicznenauci).
22. Новосёлова О.В., Курбанова Э.Д. Challenges как инструмент международной массовой коммуникации. *Научный альманах*. 2017. Т.6, №1(32). С. 284–287. DOI:10.17117/na.2017.06.01.284
23. Петренко І.Г., Гончар В.І. Аналіз напрямів модернізації фізичного виховання студентів ВНЗ. *Молодий вчений*. Серія «Фізичне виховання та спорт». 2015. № 2 (17). С. 497 – 500.
24. Петренко М.С. Видеочеллендж и видеоблоги как инструменты манипуляции. Материалы Международной научно-практической конференции «Современное коммуникационное пространство: анализ состояния и тенденции развития», Новосибирск, 26–28 апреля 2017. В 2-х частях. Под редакцией И.В. Архиповой: Сборник НГПУ. 2017. Т. 1. С. 189—194
25. Пилипей Л.П. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів. : монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 312 с.
26. Пилипей Л.П. Теоретико-методичні основи професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих навчальних закладів: дис. ... доктора наук з фіз. вих.. і спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення». К., 2010. 513 с.
27. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556 – VII, редакція від 01.01.2019. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
28. Раевский Р.Т., Канишевский С.М. Здоровье, здоровый и оздоровительный образ жизни студентов. О.: Наука и техника, 2008. 279с.
29. Сидорчук Т.В. Використання інноваційних технологій зміцнення здоров'я студенток у навчальному процесі вищих навчальних закладів. *Спортивна медицина*. 2014. №1. С. 75–79.
30. Сичова Т. Засоби підвищення рівня теоретичної підготовленості студенток в процесі фізичного виховання. *Молода спортивна наука України*. 2012. С.123-126.
31. Сичова Т. Рухова активність та здоров'я студенток. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2011. №2. С. 58–61.
32. Сичова Т.В. Інноваційні технології зміцнення здоров'я студенток в процесі фізичного виховання: дис. ... канд. наук з фіз. вих. та спорту : 24.00.02; Дніпропетр. держ. ін.-т фіз. культури і спорту. Д., 2012. 290 с.
33. Скрипченко И.Т. Подвижные игры и эстафеты с элементами туризма. Дніпропетровськ: «Інновація», 2016. 170 с.

- 34.Скрипченко І.Т., Астахов В.А. Подготовка специалистов по физической культуре и спорту с использованием электронных образовательных систем. *Філософія, теорія та практика випереджаючої освіти для сталого розвитку*: матеріали всеукраїнської наук.-пр. конференції 26 листопада 2015 р. Дніпропетровськ. 2016. С. 169-171
- 35.Скрипченко І.Т., Грюкова В.В., Яремка І.М. Использование деловых игр при обучении будущих специалистов по физической культуре и спорту по дисциплине «Педагогические методы исследований». *Здоровье для всех*: Материалы VI международной научно-практической конференции, УО «Полесский государственный университет», г.Пинск, 23-24 апреля 2015г. - Пинск: ПолесГУ, 2015. С.211-214
- 36.Скрипченко І.Т. Застосування інноваційних технологій у теоретичній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до професійної діяльності у сфері дитячо-юнацького туризму. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 15 Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). К.: Вид-во НПУ ім.. М.П.Драгоманова, 2019. Вип.3 К (100) 19. С. 523-527
- 37.Скрипченко І.Т. Інновації в практичній складовій підготовки майбутніх фахівців до професійної діяльності у дитячо-юнацькому туризмі: практичний досвід. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 15 Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць. К.: Вид-во НПУ ім.. М.П.Драгоманова, 2020. Вип. 3К (123) 20. С. 399-405
- 38.Скрипченко І.Т. Сучасний погляд на підготовку майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до професійної діяльності у сфері дитячо-юнацького туризму. *Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти*: Збірник наукових праць. Додаток до Гуманітарного вісника ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім.Г.Сковороди. Переяслав-Хмельницький,ФОП Лукашевич О.М., 2015. С.359-366
- 39.Скрипченко І.Т. Туристська анімація, як складова професійної підготовки фахівців до роботи у сфері дитячо-юнацького туризму. *Здоровье, спорт, реабилитация*. 2016. №4. С.57-61
- 40.Скрипченко І.Т., Маркечко К.А., Скрипченко О.Т. З досвіду використання інтерактивних методів навчання у ЗВО МВД при викладанні дисциплін професійного спрямування. *Сучасні тенденції*

- та перспективи розвитку фізичної підготовки таспорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: тези IV Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 19 листопада 2020 р.) Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. Київ : НУОУ, 2020. С.114-115
- 41.Скрипченко І.Т., Рожеченко В.М., Скрипченко О.Т. Інноваційний підхід в підготовці майбутніх правоохоронців зі спеціальної фізичної підготовки. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки таспорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України*: тези IV Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 19 листопада 2020 р.) Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. Київ : НУОУ, 2020. С.116-117
- 42.Скрипченко І.Т., Шуба Л.В. Інноваційний підхід в організації самостійної роботи майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту при опануванні навчальних дисциплін туристської спрямованості. *Науковий вісник ужгородського університету. Серія: «педагогіка. Соціальна робота»*. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2018. Том 2. № 1 (42). С. 368-372
- 43.Скрипченко Ірина, Ластовкін Владислав, Маркечко Каріна. Рекреаційне скелелазіння та мотузкові парки як інновації у фізкультурно-оздоровчій роботі з молоддю. *National Health as Determinant of Sustainable Development of Society*. Editors: Nadiya DUBROVINA & Stanislav FILIP. Monograph. School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava, 2021, pp.230-250.
- 44.Степанова І.В. Умови реалізації психотехнічних ігор в процесі фізичного виховання студентів-гірників для їх готовності до професійної діяльності. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2017. №1. С. 227-230.
- 45.Томенко О.А. Теоретико-методологічні основи неспеціальної фізкультурної освіти учнівської молоді : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. наук з фіз. вихов. і спорту : спец. 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. К., 2012. 37 с.
- 46.Behzadnia B., Adachi P., Deca E., Mohammadzadeh H. Associations between students' perceptions of physical education teachers' interpersonal styles and students' wellness, knowledge, performance, and intentions to

- persist at physical activity: A self-determination theory approach. *Psychology of Sport and Exercise*. 2018. Vol. 39. P. 10–19.
47. Brick J. Interactive physical education games. Livestrong. May, 2011.
48. Brophy Jere E. Motivating students to learn. Michigan State University, 1998. 278 p.
49. Ellis K., Lieberman L., LeRoux D. Using differentiated instruction in physical education. *Originally appeared in Palaestra*. 2009. Number 4. Volume 24.
50. Fejgin N. Participation in high school competitive sports: A subversion of school mission or contribution to academic goals? *Sociology of Sport Journal*. 1994. №11. P. 211-230.
51. Lund J., Tannehill D. Standarts-based physical education curriculum development. Boston: Jones and Bartlett's Publishers, 2005. 338 p.
52. Skrypchenko I. The role of integration lessons on tourism disciplines in the practice of preparing future teachers of physical culture. *Інноваційні підходи до формування професійних компетентностей фахівців з фізичної культури, спорту і фізичної терапії та ерготерапії* : мат. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції (Чернівці, 6 листопада 2018 року) / за редакцією Я. Б. Зорія. Чернівці, 2018. С.18-20
53. Stasiuk R.M. Pedagogical conditions of motivational-value relation of students to physical culture. *Інноваційні технології в системі підвищення кваліфікації фахівців фізичного виховання і спорту*: тези доповідей I Міжнародної науково-методичної конференції, м. Суми, 17–18 квітня 2014 р. Суми : Сумський державний університет, 2014. С. 61–62.